

Redacția
Str. Prandului 39-41
Administrația
Str. Prandului Nr. 4.

GLASUL ARDEALULUI

Abonamentul
până la sfârșitul anului este
10 coroane.
Exemplarul 20 filieri.

Apare zilnic sub conducerea unui comitet de redacție.

Organul Statului național român din Țara Bârselor

Inchinare.

Braşov, în Nov.

Ascultăm cu sfințenie această suflare de viață, acest clocot ferbinte din munte până la mare.

Sufletul românesc premenit în focul ghiulelelor și sfârșiturilor de bombă, pregătește calea unui neam, ce nu avuse alt păcat, decât a fi român.

Inteții de amărăciunea nădej-dilor înșelate, strămoșii, părinții noștri, gășivor odihna dorită în bucuria zilelor noastre.

Resfirați prin munți înalți și văi adânci, am fost descoperiți în creierul munților noștri, de a ne pune la mijloc bărbăția, întru apărarea binelui lor.

Răspiați nu am cerut, decât lumină și aer, căci focul ni-e stăns, frații ni-s duși și vatra rămasă pustie.

Și nu v'am mințit!

Doar învățasem din părinți să vă slujim la toate, că pentru o clipă de senin să dăm viața întreagă.

Și unde nu ați fi ajuns cu pieptul nostru voinic, de știți prețui după drept, sărmanul popor de „Valachi”? ...

Din negura vremii însă, o rază își capătă forma întrupării, să mângâie suferințele noastre de veacuri. Din glia stropită de atâta sudoare și sânge, răsare hrana de viață, țări-a zilei de mâne. Puterea ne vine din groapa mormintelor, din noaptea se naște lumina...

Prin noi și numai prin noi în trup credința în puterile noastre, când știm să ne spunem cuvântul, să ridicăm chiar pumnul, zdrobind destinul urât.

Ne chiamă pamântul, cerându-și stăpâni săi drepti:

Inchinămu-ne de praznicul în-vierii, vouă umbrelor sfințe, frânte pe roată și levite în temniți, căci din sudările voastre de ghiță s'a împletit cununa biruinței noastre.

Rămâneți în pace sfântă martirii neamului nostru, căci jugul sclăvici s'a frânt, copiii voștri sunt liberi.

— dg. —

Tratatul din Arad

ale Consiliului național român cu delegații guvernului maghiar.

Miercuri la 11^{1/2}, s'au început negocierile între delegații C. N. R. Dr. Ștefan C. Pop, Vasile Goldiș și Dr. Ioan Erdélyi, Dr. Crisan și trei social-democrați români și între emisii guvernului: Izsl. O. Abraham, Bokányi, Apóthy și Somló...

Înainte de toate Dr. V. Goldiș declară, că Românii voesc să își stăpânească asupra ținuturilor locuite de Români. Această stăpânire trebuie să se întindă înainte de congresul de pace general, căci așa pretinde dreptul liberii dispunerii. Că unde va aparținea acest teritoriu e o întrebare, care acum nu se discută aici.

Ștefan C. Pop motivează declarația lui V. Goldiș, prin persecuțiile ce le suferă în România întoarnă ca sub regimul vechiu. Urmărează cu țure organizate a devastat moșia anchilului său, omorând 90 de oameni. Jász O. răspunde, că față de dorințele Românilor, guvernul maghiar merge până la extremul posibil, care asigură integritatea statului maghiar, observând, că C. N. R. C. pretinde și astfel de teritorii unde Românii nu sunt în majoritate.

V. Goldiș protestează contra prezenței membrilor, cari nu fac parte din C. N. maghiar și în deosebi a celor Apóthy, Somló și Neugeboren. Acesta se condeără pe viitor de ascultători.

Dr. Ș. C. Pop citește memoriul C. N. R. în care pretinde stăpânirea românească asupra întregului Ardeal și a comitatelor Arad, Maramurăș, Sălămar, Ugoeca, Bihar și asupra unei părți din comitatele Bichis și Csandă.

În Sibiu să se înființeze o Comisitate centrală română politică și militară.

Jász propune să se rezolve chestia românească în mod trecător, până la conferința de pace. El recun. a se dreptul de liberă dispunere al Românilor asupra teritoriilor locuite de ei în mase compacte sau cel puțin în majoritate. Românii cer un teritoriu locuit de 2 mil. 900 mi Români și peste un milion de locuitori neromâni.

În locul hotărârilor comitateneze forțate de până acum, Jász propune să se stabilească granițe etnografice, între care masele compacte de națiuni să primească dreptul de liberă dispunere. Guvernul maghiar nu se opune, ca aceste mase de națiuni să se guverneze prin dreptul lor independent, primit dela guvernul maghiar, dar în toamnă es în Elveția cu organe comune de alimentație, finanțe, comunicație și economice.

Garantele pentru ofițerii de astăzi de a funcționa și pe viitor.

Sorosten viltore a popoarelor nu atârna dela stăpânire militară de astăzi și nu Foch ci consiliile muncitorești și sfaturile soldaților vor hotărî asupra ei.

Cu privire la importanța propunerilor lui Jász tratativele se întrerup. La Arad se așteaptă pe astăzi sosirea Dlui Dr. I. Mann dela Viena.

Cronica internă.

Protestele Consiliului național.

Față de machinașii guvernului ungar, Consiliul național român ridică următoarele proteste:

Protestează în Viena și Budapesta la consiliul de ștat respective consiliul național maghiar față de faptul, că autoritățile militare maghiare silesc ofițeri și soldați români să deună jurământ pe steagul național maghiar.

Protestează totodată contra învoelii dintre ministrul președinte Karoly și generalul D-Espesay, că limita teritoriului ce are să fie evacuat de maghiari nu concide cu configurașunea teritorială a românilor și slovacilor.

Protestează totodată pentru lășarea și pe mal deparie a organelor administrative maghiare și a jandarmărelor pe teritoriul altor nașii.

Faptul acesta ar putea cauza cele mai mari excese, pentru cari Consiliul național român din capul locului denegă ori și ce responsabilitate.

Ungaria republică.

Consiliul național maghiar telegrafice a întrebât toate consiliile orașenești și comușele să hotărască definitiv, voese să fie Ungaria republică, sau nu. Hotărârile tot telegrafice să se aducă în cunoștința Consiliului.

Budapesta la 13 Nov.

Pe baza hotărârilor primite, Consiliul național deja azi va proclama oficio republică.

Ce fac alții.

Orăștie 12 Nov.

Statul național român din Orăștie a luat stăpânirea definitivă asupra orașului. Fără multă vorbă a delăturat pe primarul Endrey și pe căștanul de poliție Bakoly. Conoscușul român Di advocat Di Silota Moldovea a luat conducerea primăriei, iar căpitân al orașului a fost ales Iulu Florea funcționar de bancă.

Garda nașională e constituită și astfel sunt stăpâni pe toată stătușia.

Același dreptate și-au făcut-o Români în Blaj și Alba-Iulia.

Comandanul armatei române în Ardeal.

Viena, 12 Nov.

Generalul Ioan Boșiu cu dno 8 Nov. a luat conducerea Consiliului central militar român. Cât de curând va pleca în Bucovina, Ardeal și Ungaria, să facă cunoscută organizașia centrală.

Armata română din Viena, care arză de regimetele românești aflătoare în Aus-

stria se completează cu soldații români reținători de pe frontul italian și cel vestic, e provăzută cu toate cele necesare.

America ne trimite alimente.

Bern 8 Nov.

Se anunță că *Herbert Hoover* directorul alimentării Statelor-Unite în zilele acestea va veni Europa din încredințarea președintelui *Wilson*, să să se înțeleagă cu guvernale Antantei referitor la modul cum ar putea transporta alimente pe scama popoarelor din Austro-Ungaria.

Fuga notarilor.

Notarii cari în decursul acestui războiu ca puține excepții, în urma recivărilor multe și purtării despotice trăgându-și ura sătenilor, acum când oara a bătut, sunt siliți să plice din fața urei soldaților reținători la vetre.

Din 4200 cercuri notariale, abia 100 notari au rămas la posturile lor.

Cronica externă.

Când va fi congresul de pace?

Genf 13 Nov.

În urma știrilor sosite din Paris, congresul de pace se va ține în Ianuarie 1919, în Versailles.

Ordine în Berlin.

Berlin 13 Nov.

Din Berlin vine știrea, că liniștea și ordinea sunt restabilite; toate uzinele sunt în lucrare.

Ultimul comunicat al ofițerului italian.

Statul major italian anunță: În nopțile dela 4 Oct. până la 11 Nov. am făcut prizonieri 10,600 de ofițeri și 415,658 de soldați și am capturat 6800 tunuri. Luptele s'au eștat în 11 Nov. la orele 11 a. m. pe toate fronturile.

Germanilor le este dor de pace.

Din Berlin se anunță: Prin mijlocirea guvernului elvețian ministrul de externe german a trimis lui *Wilson* o nouă notă, în care îl roagă, să facă pașii necesari în vederea unei păci cât mai apropiate; în scopul acesta propune o pace preliminară și roagă guvernul american să comunice, când și unde s'ar putea începe tratativele.

Regii germani pribezi.

Din Berlin se anunță: spuză de domnitorii germani unul câte unul își iau bățul pribeziel.

Organizarea noastră

națională.

Organizația Gardel naționale române.

Consiliul național român pentru Ungaria și Transilvania a hotărât înființarea gardel naționale pe întreg teritoriul locuit de Românii din Ungaria și Transilvania. Toate comanele se organizează

după comitate și sunt supuse consiliului național român din Arad.

I. Scopul: susținerea ordinii, împiedicarea furturilor, omorurilor și a volnicilor.

II. Teritoriul de acțiune: Întreg comitatul Brașov. Apoi comanele din comitatul *Păgăraș*: Comunele brănele, *Tohanul*, *Vulcanii* și *Coa*, *Zerzești*, *Poiana-mărușului*, *Vulcanii*, *Holbav*, *Țințari* și *Vlădenii*. Din Comitatul *Trăscaune*: *Ușghy*, *Arpăcat*, *Vălcile*, *Doboli*, *Afinii*, *Badla*, *Tel*, *Buzăriele*, *Dobârșiu*, *Baciletele*, *Marcoș*, *Poiana-serat*, *Covasna*, *Brețcu*, *Mărtășeu*, *Zagon*, *Lisnău*, *Barcanu*, *Uzau*, *Sângeorgiu* și *Cernatu* inf.

III. Forma: Garda se compune din două formațiuni:

- 1) Garda militară.
- 2) Garda civilă.

Prima se recrutează din ofițeri și soldați români, deini de toată încrederea, orii n'au împlinit al 42-lea an de etate.

A doua din ofițeri, soldați și civili între 42—55 ani de etate.

IV. Organizarea detaată: Garda militară nu poate trece peste 3% din numărul populației române din respectiva localitate; cea civilă să nu treacă peste 2%. Atât în garda militară cât și în cea civilă tot la 50 gardiști să se atașeze un ofițer, în gardel rurale civile ofițerul poate fi, substituit și prin un sergent major sau plutonier. Garda militară va putea fi concentrată în centrul comitatului, iar cea civilă rămâne exclusiv pentru paza comunelor.

a) Comanda. Comanda peste ambele formațiuni de garde de pe teritoriul *Tărlăbărași* și a comunelor alăturate, o are *Consiliul militar român județean*, cu sediul în *Brașov*. (Numele membrilor acestui Consiliu s'a publicat în Nr. 2. al ziarului „*Glăsu Ardealului*”). Întreg teritoriul județean se împarte în următoarele secții: 1) *Brașov*; 2) *Branul*; 3) Celelalte comune din comitatul *Păgărașului* cu centrul *Zerzești*; 4) Comunei: din comitatul *Trăscaune* cu centrele *Arpăcat* și *Buzău* (întorsură).

b) *Adjutarea*. Gardiștii folosească ori, uniforma militară de care dispun ori vestiminte civile.

Ca insigne poartă gardiștii un brățar tricolor la brațul stâng cu inscripția „*Garda națională română*”.

Până când se vor putea pune la dispoziție astfel de brățare sunt a se folosi brățare provizorie.

c) *Competințele*. Membrii gardel militare vor primi după *concentrare* întreținerea, echiparea și 20 Cor. la zi. Ofițerii 30 Cor. Membrii gardel civile primesc numai 20 Cor. la zi. De alimentarea gardiștilor civili în serviciu îngrijește comuna.

d) *Pisarea* (Cvartirul): *Vezi* „*Românul*”.
V. *Evidența*:
e) *Modal înființării gardelor*

V. *Raportele*: Gardel rurale au să facă raport zilnic (în scris ori telefon) secției cercuale. Secțiile cercuale au să facă asemenea raporte zilnic comandel centrale din Brașov.

Comandele rurale nu au dreptul a comunica direct cu comanda centrală din Brașov, ci totdeauna prin secția cercuală. Excepții se fac numai în cazuri de lipsă mare, în care caz este a se raporta în același timp și secției cercuale.

VI. *Poruncile*: În lipsa altor legături se vor aduce la cunoștință poruncile ori prin telefon, ori prin ziarul „*Glăsu Ardealului*”.

Poruncile se vor adresa din centrul comandel Brașov secțiilor cercuale.

Secțiile au datoriția a trimite poruncile imediat gardel rurale.

Brașov, 12 Noembrie 1918.

Aprobat:

Consiliul Național Român.

Jurământul.

Eu jur atotputernicului Dumnezeu cămăe întru toate voi fi cu credință și supunere către Consiliul național român din Ungaria și Transilvania, care este supremul for al națiunii române din Ungaria și Transilvania. Conștiința de datorințele ce ne împăn vechiurile istorice de azi, iar că în toate manifestările vieții mele voi fi în Jedincios Națiunii unitare române și nu o'i ridică mâna mea asupra fraților mei locuieșcă pe ori ce fel de teritor. poitit.
Așa să-mi ajute Dumnezeu!

Adunări naționale

Joboli 12 Nov.

Adunarea populară cu mare însoțire a format Statul național român din 7 membrii, sub preșidul preotului local Ioan Toma. Totodată a înființat și garda națională din 30 membrii.

Tohanul Vechiu 12 Nov.

Spiritul vremii ca iușala fulgerului, a străbătut prin stele noastre. Tohănenii identificându-se cu declarația D-ului Dr. Al. Vaida își aleg Statul național din 24 membrii la frunte cu părintele protopop *Morse Brambula* Garda națională constă din 50 membrii, sub conducerea sergentului major *Eliseu Meraș*.

Informațiuni.

Rugare către On. Cetitori.

Rugăm On. Cetitori, cari doresc să primească și pe viitor „*Glăsu Ardealului*”, să achite urgent abonamentul.

Administrația.

Brașov, 13 Nov.

O telegramă din Cluj precum și informații personale autentice confirmă știrea, că armata română a trecut frontiera Ungariei la *Tulgheș* și *Ghimeș*.

Brașov, 13 Nov.

Azi a sosit din România în Brașov o formațiune mai mare de soldați germani cu echipaj (gara/tură) complet, instalându-se în oraș.

Mulțumită publică.

Di Conte Orest Logotietli a pus din înscărinarea *Crucei roșii ungare* la dispozițiunea *Reununele femeilor române din Brașov* vesminte și ghețe pentru 150 copii săraci. Singere mulțumite.
Brașov, în 14 Nov. 1918.

Constanța C. Popovici vicepreșidentă.